

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІАКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Інститут економіки, управління та інформаційних технологій
Кафедра фінансів та банківської справи

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Страхові послуги»
на 2020-2021 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	3 курс, 6 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Фінанси і кредит»
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Соколова Альона Миколаївна
к.е.н., доцент

доцент кафедри фінансів та банківської справи

Контактний телефон	+38-050-168-81-03
Електронна адреса	alenaniksokolova@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.tourism.puet.edu.ua/stud.php он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	формування у студентів ступеня вищої освіти бакалавр системи теоретичних знань і практичних навичок з питань організації страхової діяльності, її фінансового забезпечення, особливостей механізму проведення страхових послуг на основі чинної нормативно-правової бази з урахуванням особливостей галузей, видів, форм, принципів та систем страхування в умовах відповідного державного регулювання.
Тривалість	6 кредитів ЄКТС / 180 годин (лекції 18 год., практичні заняття 54 год., самостійна робота 108 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: тестування, виконання завдань самостійної роботи, виконання поточних модульних робіт Підсумковий контроль: екзамен.
Базові знання	Наявність знань з фундаментальних та професійно орієнтованих дисциплін «Основи фінансів», «Страхування», «Фінанси домогосподарств»
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання (ПР 1, ПР 2)	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач (ЗК 1, СК 1)
ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем;	ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); ЗК12. Здатність працювати автономно.
ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності;	СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування; СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
ПР14. Вміти абстрактно мислити,	

Програмні результати навчання (ПР 1, ПР 2)	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач (ЗК 1, СК 1)
застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів; ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.	

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми (лекції)	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Страхова послуга як економічна категорія та товар на страховому ринку. Особливості проведення страхових послуг у особистому страхуванні.		
ТЕМА 1. Страхові послуги та особливості їх реалізації.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Соціально-економічна сутність страхової послуги як специфічного продукту страхової діяльності у порівнянні з іншими видами послуг. 2. Соціально-економічна сутність страхової послуги як специфічного товару та його характерні ознаки. 3. Економічна необхідність надання страхових послуг як засіб компенсації збитків у результаті страхового випадку. 4. Місце і роль страхових послуг у формуванні структури страхового ринку України. 5. Характеристика впливу внутрішніх факторів на формування попиту на страхові послуги. 6. Характеристика впливу зовнішніх факторів на формування попиту на страхові послуги. 7. Характеристика впливу внутрішніх факторів на формування пропозиції на страхові послуги. 8. Характеристика впливу зовнішніх факторів на формування пропозиції на страхові послуги. 9. Особливості купівлі-продажу страхових послуг в умовах фінансової кризи в Україні. 10. Можливості застосування в Україні зарубіжного досвіду використання страхової реклами.
ТЕМА 2. Порядок укладання і ведення страхової угоди.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Характеристика активів страхових фондів і страхових резервів як сегмента фінансового ринку України, різниця між ними, джерела їх формування, порядок, умови і напрями використання. 2. Напрями удосконалення фінансових та правових відносин між сторонами страхового договору. 3. Посилення ролі та значення укладання страхової угоди для забезпечення страхового захисту майнових інтересів. 4. Характеристика сукупності суттєвих, звичайних і додаткових умов, які визначаються сторонами страхової угоди та складають її зміст. 5. Призначення страхового полісу та його характеристика як форми договору страхування. 6. Сутність, призначення андеррайтингу та порядок його проведення. 7. Особливості практичної реалізації етапів

		<p>укладання страхової угоди в Україні в умовах фінансової кризи.</p> <p>8. Сутність та призначення страхового ризик-менеджменту.</p> <p>9. Комплексний вплив страхових і застрахованих ризиків на поетапний процес укладання страхової угоди.</p> <p>10. Характеристика та специфічні ознаки існуючих систем страхового забезпечення.</p>
ТЕМА 3. Страхування життя і пенсій.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	<p>Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <p>1. Соціально-політична спрямованість страхування життя і пенсій в Україні.</p> <p>2. Характерні ознаки страхування життя.</p> <p>3. Особливості обліку страхових резервів і оподаткування доходів від страхування життя.</p> <p>4. Спільні риси, відмінності та умови проведення обов'язкового і добровільного особистого страхування.</p> <p>5. Порядок та умови страхування дітей.</p> <p>6. Позитивні та негативні риси існуючого стану страхування життя і пенсій.</p> <p>7. Сучасний стан та перспективи розвитку страхування життя.</p> <p>8. Сучасний стан та перспективи розвитку страхування пенсій.</p> <p>9. Зарубіжний досвід страхування життя і пенсій громадян та можливості його застосування в Україні.</p>
ТЕМА 4. Страхування від нещасних випадків.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	<p>Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <p>1. Економіко-правові відносини з приводу надання страхових послуг зі страхування від нещасних випадків.</p> <p>2. Сутність, призначення та порядок проведення індивідуального страхування громадян від нещасних випадків.</p> <p>3. Сутність, призначення та порядок проведення колективного страхування від нещасних випадків.</p> <p>4. Сутність, призначення та порядок проведення державного обов'язкового страхування від нещасних випадків.</p> <p>5. Порядок та умови страхування від нещасних випадків різних категорій страхувальників, його переваги та недоліки.</p> <p>6. Критичний аналіз умов страхування від нещасних випадків дітей, школярів, інших категорій страхувальників.</p> <p>7. Особливості проміжних виплат протягом дії договору страхування від нещасних випадків.</p> <p>8. Перелік та обґрунтування умов, за яких проміжні виплати протягом дії договору страхування від нещасних випадків не виплачуються.</p> <p>9. Порядок та умови страхування від нещасних випадків громадян, що виїжджають за кордон.</p> <p>10. Переваги, недоліки та перспективи розвитку страхування від нещасних випадків в Україні.</p>
ТЕМА 5. Медичне страхування.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять;	<p>Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <p>1. Місце і роль медичного страхування у системі страхового захисту громадян.</p>

	<p>виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність і значення медичного страхування. 2. Посилення ролі медичного страхування як складової державних фінансів для реалізації соціально-економічних програм Уряду України. 3. Особливості медичного страхування та порядок його проведення в Україні. 4. Необхідність удосконалення страхових відносин між суб'єктами медичного страхування в умовах фінансової кризи в Україні. 5. Характеристика зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на розвиток медичного страхування в Україні в умовах фінансової кризи. 6. Порівняння варіантів оплати медичних послуг при наявності страхового полісу, їх переваги та недоліки. 7. Існуючий стан та перспективи розвитку медичного страхування в Україні. 8. Зарубіжний досвід проведення медичного страхування та можливості його запровадження в Україні.
<p>Модуль 2. Порядок проведення страхових послуг у різних галузях господарювання.</p>		
<p>ТЕМА 6. Страхування підприємницьких ризиків.</p>	<p>Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування</p>	<p style="text-align: center;">Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність страхового захисту по договорах страхування підприємницьких ризиків. 2. Сфери застосування обов'язкового та добровільного страхування підприємницьких ризиків. 3. Характеристика, обґрунтування та логіка конкретних об'єктів обов'язкового та добровільного страхування підприємницьких ризиків. 4. Роль страхування у забезпеченні страхового захисту підприємницької діяльності. 5. Порядок визначення обсягу відповідальності страховика при страхуванні підприємницьких ризиків. 6. Порядок та умови страхування відповідальності товаровиробників. 7. Переваги та недоліки страхування відповідальності товаровиробників та відповідальності роботодавців. 8. Характеристика ризиків та страхових випадків за договорами страхування відповідальності за забруднення навколишнього середовища. 9. Існуючий стан та перспективи розвитку страхування підприємницьких ризиків в Україні. 10. Зарубіжний досвід страхування підприємницьких ризиків та можливості його застосування в Україні.
<p>ТЕМА 7. Сільськогосподарське страхування.</p>	<p>Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування</p>	<p style="text-align: center;">Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-економічна сутність та необхідність обов'язкової форми сільськогосподарського страхування. 2. Характеристика процесу організації роботи страхової компанії по укладанню договорів сільськогосподарського страхування. 3. Особливості визначення розміру збитків та суми страхового відшкодування при страхуванні врожаю сільськогосподарських культур і сільськогосподарських тварин, порядок оцінювання ризиків. 4. Порядок визначення збитків при страхуванні

		<p>багаторічних насаджень та причини, що гальмують укладання цього виду страхових угод.</p> <p>5. Умови і порядок страхування будівель та іншого майна сільськогосподарських підприємств.</p> <p>6. Особливості оцінки сільськогосподарських ризиків.</p> <p>7. Існуючий стан та перспективи розвитку сільськогосподарського страхування в Україні.</p> <p>8. Переваги і недоліки сільськогосподарського страхування в Україні.</p> <p>9. Економіко-правові відносини між суб'єктами сільськогосподарського страхування.</p>
ТЕМА 8. Страхування технічних ризиків.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	<p>Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <p>1. Поглиблення соціально-економічного змісту і посилення ролі страхування технічних ризиків.</p> <p>2. Сфери застосування обов'язкового та добровільного страхування технічних ризиків.</p> <p>3. Характеристика, обґрунтування та логіка конкретних випадків обов'язкового та добровільного страхування технічних ризиків.</p> <p>4. Причини відмови від страхування післяпускових гарантійних зобов'язань.</p> <p>5. Порядок та умови страхування машин від поломок.</p> <p>6. Порядок та умови страхування електронної техніки.</p> <p>7. Випадки відмови страховика у відшкодуванні збитків по кожному з об'єктів страхування технічних ризиків.</p> <p>8. Причини гальмування розвитку страхування технічних ризиків в Україні.</p> <p>9. Існуючий стан та перспективи розвитку страхування технічних ризиків в Україні. Особливості оцінки технічних ризиків.</p> <p>10. Зарубіжний досвід страхування технічних ризиків та можливості його застосування в Україні.</p>
ТЕМА 9. Страхування кредитних і фінансових ризиків.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	<p>Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <p>1. Необхідність та призначення страхування фінансових і кредитних ризиків.</p> <p>2. Сутність страхового захисту по договорах страхування кредитних і фінансових ризиків.</p> <p>3. Поглиблення соціально-економічного змісту і посилення ролі страхування кредитних і фінансових ризиків.</p> <p>4. Характеристика, обґрунтування та логіка конкретних випадків обов'язкового та добровільного страхування кредитних і фінансових ризиків.</p> <p>5. Проблеми та перспективи розвитку депозитного страхування в Україні.</p> <p>6. Характеристика і оцінка ризиків при страхуванні відповідальності кредитора і позичальників.</p> <p>7. Зарубіжний досвід страхування біржових ризиків.</p> <p>8. Зарубіжний досвід страхування кредитних ризиків та можливості його запровадження в Україні.</p> <p>9. Проблеми та перспективи розвитку депозитного страхування в Україні.</p> <p>10. Зарубіжний досвід страхування біржових ризиків.</p>
ТЕМА 10. Автотранспортне	Відвідування занять;	Тематика індивідуальних аналітичних

страхування.	захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	<p>навчально-дослідних завдань</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність страхового захисту по договорах автотранспортного страхування. 2. Поглиблення соціально-економічного змісту і посилення ролі автотранспортного страхування. 3. Сфери застосування обов'язкового та добровільного автотранспортного страхування. 4. Характеристика видів страхових договорів у автотранспортному страхуванні. 5. Оцінка ризиків при страхуванні «авто-каско повне» та «авто-каско часткове», порядок документального оформлення покриття збитків у кожному випадку. 6. Особливості страхових правовідносин з приводу страхування цивільної відповідальності власників наземного транспорту. 7. Соціально-економічні передумови та можливості розширення сфери проведення автотранспортного страхування в Україні. 8. Зарубіжний досвід автотранспортного страхування та можливості його застосування в Україні. 9. Міжнародна система «Зелена карта», сфера її застосування. 10. Існуючий стан та перспективи розвитку автотранспортного страхування в Україні.
ТЕМА 11. Морське страхування.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	<p>Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості страхових правовідносин з приводу морського страхування. 2. Місце і роль морського страхування у транспортному страхуванні. 3. Особливості організації діяльності страхових компаній при страхуванні морських ризиків. 4. Характеристика видів страхових договорів у морському страхуванні. 5. Порядок оцінювання морських ризиків. 6. Порядок оцінювання збитків за договорами морського страхування. 7. Юридичний статус, права, обов'язки та джерела фінансування клубів взаємного страхування. 8. Види коносаментів, їх зміст, призначення та порядок оформлення. 9. Сутність, призначення та порядок страхування морських суден (КАРГО). 10. Необхідність, сутність, порядок та проблемність для України перестраховання морських ризиків.
ТЕМА 12. Авіаційне страхування.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	<p>Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце і роль авіаційного страхування у транспортному страхуванні. 2. Особливості страхових правовідносин з приводу авіаційного страхування. 3. Особливості організації діяльності страхових компаній при страхуванні авіаційних ризиків, її позитивні риси і недоліки. 4. Порядок оцінки авіаційних ризиків. 5. Порядок страхування пасажирських повітряних перевезень. 6. Страховий захист членів екіпажу повітряного

		судна. 7. Страховий захист пасажирів від нещасних випадків на авіаційному транспорті. 8. Порядок та умови страхування відповідальності власників повітряних суден. 9. Порядок оцінки збитків за договорами авіаційного страхування. 10. Сутність, призначення та порядок страхування повітряних суден (КАРГО).
ТЕМА 13. Страхування майна і відповідальності громадян.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Поглиблення соціально-економічного змісту і посилення ролі страхування майна та відповідальності громадян. 2. Характеристика та порядок оцінки об'єктів страхування майна, що належить громадянам. 3. Порядок та умови страхових виплат по договорах страхування майна та відповідальності громадян. 4. Особливості надання страхових послуг громадянам – власникам майна. 5. Умови та порядок страхування тварин, що належать громадянам. 6. Особливості страхових правовідносин з приводу страхування відповідальності власників будинків. 7. Особливості надання страхових послуг громадянам – власникам домашніх тварин. 8. Специфіка визначення страхових сум та порядку виплати страхових відшкодувань по договору страхування відповідальності власників собак. 9. Сутність, необхідність і значення страхування професійної відповідальності. 10. Зарубіжний досвід страхування майна громадян та можливості його запровадження в Україні.

Інформаційні джерела

1. Вовчак О. Д. Страхові послуги: навч. посібник / О. Д. Вовчак. – Львів : Компакт – ЛВ, 2009. – 656 с.
2. Говорушко Т. А. Страхові послуги : навч. посібник / Т. А. Говорушко. – Київ : Центр учбової літ-ри, 2011. – 376 с.
3. Дема Д. І. Страхові послуги: навч. посібник / Д. І. Дема. – Київ : Алерта, 2017. – 526 с. 18
4. Жученко І. В. Страхові послуги: навч. посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / І. В. Жученко, А. В. Мурейко. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. – 166 с. 8
5. Кропельницька С. О. Страхові послуги : навч. посібник для студентів напряму підготовки 6.030508 – “Фінанси і кредит” / С. О. Кропельницька, І. І. Плещь. – Івано-Франківськ: ДВНЗ —Прикарпатський національний ун-т ім. В. Стефаника, 2013. – 390 с.
6. Плиса В. Й. Страхування : підручник / В. Й. Плиса. – Київ: Знання, 2010. – 580 с.
7. Ротова Т. А. Страхування : навч. посібник / Т. А. Ротова, Л. С. Руденко. – Київ: Вид-во КНЕУ, 2010. – 400 с.
8. Супрун А.А. Страхові послуги : навч. посібник / А.А. Супрун, Т.О. Зайвенко. – Львів : Магнолія-2006, 2015. – 248 с.
9. Фисун І.В. Страхування: навч. посібник / І. В. Фисун, Г. М. Ярова. – Київ: Центр учбової літ-ри, 2011. – 232 с.
10. Яворська Т. В. Страхові послуги : навч. посібник / Т. В. Яворська. – Київ : Знання, 2008. – 350 с.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни, яке включає перелік конкретних програмних продуктів: мультимедійні презентації, ИНЕК-аналітик, Project expert 7.19 (доступний в ПУЕТ), Альт-Фінанси 1.5.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та поточних тестів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в режимі он-лайн.

Політика зарахування результатів неформальної освіти: : <http://puet.edu.ua/uk/publiczna-informaciya>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання (відповідно до робочої програми навчальної дисципліни):

Види робіт	Максимальна кількість балів
За умови підсумкового контролю – екзамен	
Модуль 1 (теми 1-6). Відвідування занять (4 бали); захист домашнього завдання (4 бали); обговорення матеріалу практичних занять (2 бали); виконання навчальних завдань (4 бали); доповіді з рефератами та їх обговорення (2 бали); тестування (4 бали); поточна модульна робота (10 балів)	30
Модуль 2 (теми 7-13) Відвідування занять (4 бали); захист домашнього завдання (4 бали); обговорення матеріалу практичних занять (2 бали); виконання навчальних завдань (4 бали); доповіді з рефератами та їх обговорення (2 бали); тестування (4 бали); поточна модульна робота (10 балів)	30
Поточне оцінювання	60
Екзамен	40
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни